

Министерството на финансите публикува данните за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2020 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване

Публикувани са данните за финансовото състояние на общините за първото тримесечие на 2020 г. и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

Анализът на данните в края на първото тримесечие на 2020 г., спрямо края на 2019 г., както и спрямо същия период на 2019 г., показва следното:

Показатели за финансова самостоятелност

Средният дял на приходите в общите постъпления за страната спада до 29,47 % при 34,92 % в края на 2019 г., и остава по-нисък спрямо същия период на миналата година (33,60 %). Броят на общините, които отчитат дял на приходите от общите постъпления по-висок от средния за страната, е 44 – при 38 към края на предходната година и 40 към края на месец март 2019 г.

Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи е 93,36 %, спрямо 78,02 % в края на миналата година, като стойността на показателя се запазва относително стабилна за същия период на миналата година (94,36 %), 59 общини постигат резултат над средното за страната (при 65 към същия период на миналата година и 64 към края на 2019 г.).

Приходите превишават разходите за местни дейности към края на първото тримесечие на 2020 г. при 17 % от общините (46 общини). През същия период на миналата година този брой е бил 58, а към края на 2019 г. – 16 общини.

Показатели за финансова устойчивост и ефективност

- Бюджетно салдо спрямо общите постъпления по отчет – средното равнище за страната към края на първото тримесечие на 2020 г. е 16,71 % (при 14,76 % към същия период на миналата година и (-2,09) % в края на 2019 г.). Броят на общините, отчитащи резултат над средния, е 136 при 134 към края на първото тримесечие на 2019 г. и 149 в края на 2019 година. Бюджетното салдо на общините на национално ниво е положително и е в размер на 314,2 млн. лв., поради което и делът му в общите постъпления е положителна величина.
- Средното за страната равнище на размера на дълга, като процент от планираните приходи, изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности спада минимално до 46,49 % (при 48,50 % към 31.03.2019 г. и 48,91 % към края на същата година). Общините използват дългосрочни заеми както за съфинансиране на европейски проекти и програми, така и за реализиране на значими инвестиционни проекти. Важен показател, който е индикатор за финансовото състояние и дисциплина в общината, не е размерът на дълга като обща сума, а дали погашенията по него са правилно планирани и бюджетно разчетени, така че да не са в противоречие с фискалното правило по чл. 32, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.
- Делът на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия на национално равнище към март 2020 г. спада минимално до 4,77 % при 5,81 % в края на предходната година, но остава по-висок спрямо края на първото тримесечие на 2019 г. (3,84 %) Броят на общините с този показател над средното равнище за страната е 80 към 31.03.2020 г., при 70 за същия период на миналата година и 90 към края на 2019 година.

- Население на един общински служител – средната стойност на показателя е относително постоянна величина – 282 за март 2020 г., при 276 към 31.03.2019 г. и 285 към края на 2019 г. Общините с показател над средната стойност са 47 към края на текущото тримесечие.
- Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи е 57,03 %, за същия период на миналата година и към края на 2019 г. е съответно 52,25 % и 51,51 %. Общините с показател над средните стойности са съответно 188 за 2020 г., при 191 за първото тримесечие на 2019 г. и 186 към края на 2019 г.

Показател за инвестиционна активност – дял на капиталовите разходи в общите разходи

Към края на тримесечието при общините се наблюдава по-слаба инвестиционна активност – 7,55 %, като се наблюдава намаление с 7,24% в сравнение с данните към края на 2019 г., когато средната стойност на този показател за страната е 14,79 %. Спад в равнището на индикатора се наблюдава и спрямо средното равнище, отчетено към същия период на миналата година – 10,51 %.

Броят на общините, които имат дял на капиталовите разходи по-висок от средното равнище за страната в края на първото тримесечие на 2020 г., е 93, при 71 за същия период на миналата година и 122 към края на 2019 г. Следва да се отбележи, че едва 15 общини имат ниво на този показател над 30 % (съответно 25 в края на предходната година и 10 към 31.03.2019 г.).

Други показатели за финансовото състояние на общините

- Наличните в края на март 2020 г. задължения за разходи към годишния размер на разходите на общините са 3,7 % (при 3,6 % към 31.03.2019 г. и 6,9 % към 31.12.2019 г.). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 83 (при 78 за същия период на миналата година и 70 към края на 2019 г.). Към 31.03.2020 г. в 17 общини задълженията за разходи към годишния размер на разходите превишава 15 на сто (при 13 общини за същия период на миналата година и 24 към края на 2019 г.).

Общини с най-голям дял на задълженията за разходи спрямо годишните разходи:

Неделино	67,9%
Доспат	54,0%
Белоградчик	48,7%
Велинград	39,0%
Кърджали	37,6%

- Наличните в края на март 2020 г. поети ангажименти за разходи по бюджета на общината към годишния размер на разходите на национално равнище са 36,7 % (при 33,1 % към 31.03.2019 г. и 39,6 % към 31.12.2019 г.) по данни от оборотните ведомости на общините. Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, е 65 (при 72 за същия период на миналата година и 75 към края на 2019 г.). Към 31.03.2020 г. в 28 общини размерът на поетите ангажименти за разходи към годишния размер на разходите превишава 50 на сто (при 19 общини за същия период на миналата година и 38 в края на 2019 г.).

Общини с най-голям дял на поетите ангажименти за разходи спрямо годишните разходи:

Смядово	140,2%
Чепеларе	131,5%
Якимово	93,1%
Марица	89,9%
Мъглиж	77,6%

- Делът на просрочените задължения по бюджета от годишния размер на разходите на национално равнище към края на първото тримесечие намалява до 1,9 % при 2,5 % към края на предходната година, но се отчита минимално повишение спрямо същия период на миналата година (1,5 %). Броят на общините, превишаващи средните нива за страната, нараства до 71 (при 66 към 31.03.2019 г. и 81 към 31.12.2019 г.). Към края на първото тримесечие на 2020 г. общините с просрочени задължения, които превишават 5 на сто от годишния размер на разходите, са 39, докато към същия период и края на миналата година са съответно 40 и 55.

Общини с най-голям дял на просрочените задължения спрямо годишните разходи:

Велинград	54,0%
Доспат	53,1%
Чепеларе	44,5%
Белоградчик	44,4%
Неделино	42,8%

- Общините с отрицателно бюджетно салдо към края на първото тримесечие на 2020 г. са 57 (за сравнение към 31.03.2019 г. са 58, а към края на 2019 г. – 140), като най-голям дефицит се отчита в следните общини:

	/лв. /
Кърджали	-3 959 595
Смолян	-2 287 872
Перник	-2 262 793
Козлодуй	-1 700 079
Септември	-1 533 221

Комплексният анализ на показателите на общините за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност, просрочени задължения, поети ангажименти и задължения за разходи за първото тримесечие на 2020 г. показва, **че с най-добри параметри на тези показатели са общините:**

Челопеч
Панагюрище
Ямбол
Столична община

Божурище
Чавдар
Априлци
Варна
Руен

Столична община и общините Варна, Пловдив, Русе и Плевен към края на първото тримесечие на 2020 г. формират най-голям излишък по бюджета си. Най-голямо намаление в размера на задълженията за разходи по бюджетите си, спрямо края на 2019 г., отчитат от Столична община, Пловдив, Стара Загора, Пазарджик и Монтана. Общините Пловдив, Русе, Разград, Своге и Стара Загора са с най-голямо намаление на поетите ангажименти за разходи, спрямо края на предходната година.

Съответно, с най-негативни тенденции по показателите за финансова самостоятелност, финансова устойчивост и инвестиционна активност за първото тримесечие на 2020 г., като се изключат общините, които са със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание чл. 130е, ал. 4, във връзка с чл. 130ж от ЗПФ и/или са определени като общини с финансово затруднение въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2019 г., се очертават следните общини:

Доспат
Костенец
Рила
Рудозем
Ракитово

Стамболийски
Девин
Кресна
Драгоман
Смолян

ФИНАНСОВО ОЗДРАВЯВАНЕ

За общините, за които въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости и информацията в Регистър общински дълг и по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси към края на 2019 г. се установи, че отговарят на три и повече от критериите по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ и са определени съгласно тази законова разпоредба като общини с финансови затруднения, данните за финансовото състояние към 31.03.2020 г., са следните:

Просрочените задължения по бюджета са в размер на 65,5 млн. лв., като при 14 общини (без община Аврен и община Добрич) делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи надвишава 5 на сто.

Спрямо същия период на миналата година размерът на просрочените им задължения се е увеличил общо с 20,6 млн. лв. и е в резултат на увеличението в 12 общини общо с 20,7 млн. лв. и намалението в 4 от тях с 2,1 млн. лв. Спрямо края на 2019 г. се наблюдава намаление на просрочените задължения с 0,4 млн. лв., което е в резултат на намаление с 1,9 млн. лв. при 11 от тях и на увеличение с 1,5 млн. лв. при 5 общини.

Задълженията за разходи по бюджета са в размер на 81,1 млн. лв., като при 10 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 15 на сто.

Задълженията на общините с финансови затруднения са се увеличили, спрямо същия период на миналата година, с 12,6 млн. лв. (при 11 общини има увеличение с 14,7 млн. лв., а при 5 – намаление общо с 2,1 млн. лв.). Спрямо края на 2019 г., намалението в размера на задълженията е 4,4 млн. лв., като е реализирано в резултат на намаление с 4,6 млн. лв. в 14 от

общините и на увеличение с 0,2 млн. лв. в 2 от общините.

Поетите ангажименти са в размер на 144,9 млн. лв., като при 4 от общините делът им спрямо планираните годишни бюджетни разходи превишава 50 на сто.

Поетите ангажименти са се увеличили с 33,1 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на нарастването с 52,3 млн. лв. при 6 общини и на намалението с 19,2 млн. лв. в 10 от общините с финансови затруднения. Спрямо края на 2019 г. също се наблюдава увеличение с 5,0 млн. лв., произтичащо от увеличение с 5,9 млн. лв. в 11 от тях и от намаление с 0,9 млн. лв. в 5 от общините.

За общините Борино и Чирпан, определени като общини с финансови затруднения през 2020 г., на база условието по чл. 90, ал. 1 от ЗДБРБ за 2020 г., наличните към края на първото тримесечие на 2020 г. **задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз (СЕС)** са в размер на 11,2 млн. лв., като само при община Чирпан надвишават 50 на сто от разходите по бюджета.

Задължения към доставчици в СЕС са се увеличили с 0,06 млн. лв., спрямо същия период на миналата година, което е в резултат на нарастването с 0,12 млн. лв. при община Чирпан и на намалението с 0,06 млн. лв. в община Борино. Спрямо края на 2019 г. се наблюдава намаление с 3,40 млн. лв., дължащо се на намалението в община Борино.

Към 31.03.2020 г. община Симитли и община Сунгурларе изпълняват планове за финансово оздравяване, за които са отпуснати заеми на основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ. Заемите са отпуснати съответно през м. декември 2017 г. и м. август 2018 година. Тези общини изготвиха и изпратиха за съгласуване планове за оздравяване, в които си поставят цели за финансово оздравяване, които включват мерки за увеличаване на приходите и оптимизиране и ограничаване на разходите в годишен и средносрочен план, изготвени на база на обективен анализ на основни финансови показатели. Целта е да бъде намален дефицитът по бюджета, както и ограничаване на необезпечените и просрочени задължения и да бъдат въведени конкретни мерки за подобряване процеса на управление на общинските финанси. Общият финансов ефект от оздравителните планове следва да се реализира ефективно за срока на изпълнение на плана за финансово оздравяване на съответната община. През първото тримесечие на 2020 г. не са съгласувани планове за финансово оздравяване и не са отпускани нови заеми за целите на изпълнението им.

/в лева/

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем	Остатъчен размер на заема към 31.03.2020 г.	Размер на просрочените задължения и др. плащания за погасяване по плана	Планиран общ ефект от изпълнение на мерките от общината в плана
5111	Симитли	22.12.2017 г.	1.12.2020	3 500 000	2 940 500	4 574 903	4 731 803
7608	Стамболово	23.08.2018 г.	1.12.2020	1 500 000	450 000	1 958 982	2 897 614
Общо:				5 000 000	3 390 500	6 533 885	7 629 417

На основание чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ през всяко тримесечие кметовете на общини докладват министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от закона.

На база на информацията от докладите на кметовете, в изпълнение на чл. 130з, ал. 4 от ЗПФ, към 31.03.2020 г. постигнатият общ финансов ефект от изпълнение на мерките за повишаване на приходите и оптимизиране на разходите, и размерът на просрочените задължения на двете общини е в по-малки размери от съгласуваното в плановете за оздравяване на двете общини.

С писмата за предоставяне на безлихвения заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ е определен краен срок за възстановяване на заема – най-късно до 01.12.2020 г. и за двете общини, като съобразно ефектите от заложените мерки е разпределено погасяване по заемите на вноски по тримесечия за срока на изпълнение на плана. Погасяването на безлихвения заем за финансово оздравяване при община Симитли е в по-малки размери от съгласуваното в плана. Община Стамболово спазва утвърдения план за погасяване на заема за финансово оздравяване.

Остатъчният размер на дължимите заеми към 31.03.2020 г. на *общините Сунгурларе, Тетевен, Белово, Велинград, Септември и Перник*, при които крайният срок за погасяване на заемите беше 01.12.2019 г., е 9,6 млн. лв. Заемите на общините Видин, Мизия и Сливен, при които крайният срок за погасяване на заемите също беше 01.12.2019 г., са погасени. Във връзка с непогасените в срок заеми трите общини – Мизия, Видин и Сливен – са издължили и лихвите на основание чл. 105 от ЗПФ.

Код по ЕБК	Община	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на предоставения безлихвен заем (в лева)	Остатъчен размер на заема към 01.12.2019 г. (в лева)	Остатъчен размер на заема към 31.03.2020 г. (в лева)
5212	Сунгурларе	22.08.2017 г.	1.12.2019	1 500 000	1 470 000	1 000 000
6105	Тетевен	22.03.2017 г.	1.12.2019	1 096 545	1 096 545	489 745
6302	Белово	07.02.2017 г.	1.12.2019	2 000 000	1 816 012	537 412
6304	Велинград	10.04.2017 г.	1.12.2019	3 000 000	2 935 000	2 935 000
6310	Септември	05.04.2017 г.	1.12.2019	3 352 625	3 352 625	2 731 325
6404	Перник	25.01.2017 г.	1.12.2019	4 000 000	4 000 000	1 893 700
Общо:						9 587 182

За общините Сунгурларе, Тетевен, Белово, Велинград, Септември и Перник прихващането на дължимите остатъци по заемите на основание чл. 106 от ЗПФ продължава.

ПРОСРОЧЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Просрочените задължения на общините към 31.03.2020 г. са в размер на **172,9 млн. лв.**, в т.ч. по бюджета на общините **146,2 млн. лв.**

Просрочените задължения по бюджетите на общините са формирани от 136 общини (51 % от общия брой общини), като 129 общини завършват първото тримесечие на 2020 г. без просрочени задължения в бюджета. Сравнено със същия период на миналата година, намаление на просрочените задължения отчитат 23 % (61 общини), общият размер на реализираното от тях намаление е близо 9,6 млн. лв. За същия период 79 общини (30 % от всички) увеличават просрочените си задължения в рамките на една година общо с 44,9 млн. лв.

В делегираните от държавата дейности просрочените задължения са в размер на 2,6 млн. лв. и съставляват около 1,8 % от размера на просрочените задължения в бюджета.

Размерът на просрочените задължения по бюджетите по области е, както следва:

Област	Март 2019 г.	Декември 2019 г.	Март 2020 г.	Изменение Март 2020 г. - Март 2019 г.	Изменение Март 2020 г. - Декември 2019 г.
	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./	/лв./
Благоевград	5 755 541	11 981 191	9 681 643	3 926 102	-2 299 548
Бургас	5 706 052	11 915 037	11 063 761	5 357 709	-851 276
Варна	658 599	2 288 591	1 195 866	537 267	-1 092 725
Велико Търново	1 826 443	3 052 539	2 735 706	909 263	-316 833
Видин	10 202 468	10 680 190	9 427 141	-775 327	-1 253 049
Враца	2 850 973	3 662 654	3 156 382	305 409	-506 272
Габрово	86 149	177 762	144 516	58 367	-33 246
Добрич	2 894 218	6 222 697	4 742 215	1 847 997	-1 480 482
Кърджали	8 025 745	10 491 990	11 482 325	3 456 580	990 335
Кюстендил	4 458 105	5 427 073	5 363 939	905 834	-63 134
Ловеч	340 124	1 436 669	489 745	149 621	-946 924
Монтана	778 872	2 317 268	1 226 733	447 861	-1 090 535
Пазарджик	20 571 473	34 879 772	33 124 414	12 552 941	-1 755 358
Перник	9 925 493	11 719 396	9 746 544	-178 949	-1 972 852
Плевен	858 036	1 954 338	700 837	-157 199	-1 253 501
Пловдив	5 565 231	8 384 128	6 845 271	1 280 040	-1 538 857
Разград	545 681	959 240	484 161	-61 520	-475 079
Русе	1 222 622	521 606	558 911	-663 711	37 305
Силистра	3 350 392	3 181 422	1 996 684	-1 353 708	-1 184 738
Сливен	514 257	5 225 541	247 985	-266 272	-4 977 556
Смолян	14 121 707	16 478 099	16 993 060	2 871 353	514 961
София - град	1 394 849	766 926	926 464	-468 385	159 538
София	3 314 484	4 741 163	3 732 132	417 648	-1 009 031
Стара Загора	1 287 210	6 830 312	4 239 424	2 952 214	-2 590 888
Търговище	51 137	533 004	300 886	249 749	-232 118
Хасково	3 119 340	3 663 411	3 682 320	562 980	18 909
Шумен	0	684 855	362006	362 006	-322 849
Ямбол	1 573 118	1 574 018	1 585 656	12 538	11 638
Общо	110 998 319	171 750 892	146 236 727	35 238 408	-25 514 165

В сметките за средства от Европейския съюз (СЕС) и в другите сметки и дейности просрочените задължения са 26,6 млн. лв. или 15,4 % от общия размер на просрочените задължения на общините.

Общата сума на просрочените задължения на общините намалява с приблизително 15,2 млн. лв. спрямо края на 2019 г., но остава по-висока с 53,0 млн. лв., спрямо същия период на миналата година.

Динамиката в размера на просрочените задължения в бюджета е както следва:

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.12.2017 г.	146,1
31.03.2018 г.	138,3
30.06.2018 г.	129,1
30.09.2018 г.	132,2
31.12.2018 г.	122,2

Към дата:	Размер на просрочените задължения по бюджетите на общините в млн. лв.
31.03.2019 г.	111,0
30.06.2019 г.	123,9
30.09.2019 г.	125,2
31.12.2019 г.	171,8
31.03.2020 г.	146,2

Общинският дълг и общинските гаранции към 31.03.2020 г. възлизат на 1 428,1 млн. лв., в т.ч 648,2 млн. лв. вътрешен (45,4 %) и 779,9 млн. лв. (54,6 %) външен дълг. Голяма част (83,9 %) от общинския дълг и общинските гаранции – 1 198,3 млн. лв. – са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти. Дългът на Столична община формира 50,5 % от общия размер на дълга. Спрямо края на 2019 година, размерът на общинския дълг и общинските гаранции намалява с 20,9 млн. лв., което се дължи на намаление на размера на вътрешния дълг с 15,3 млн. лв. и в размера на външния дълг с 5,6 млн. лв.

Усилията на Министерството на финансите продължават в посока подобряване на ефективността на управление на общинските бюджети. Препоръчително е общините да приемат и изпълняват оздравителни планове при наличие не само на три или повече от показателите по чл. 130а от ЗПФ, но и при индикации за достигане на критични стойности по един или повече от всички наблюдавани показатели. По този начин местните власти ще преодолеят и елиминират своевременно риска от нарушаване на фискалните правила и параметри по ЗПФ.